www.edcbmj.ir e-ISSN: 2345-5284

Education Strategies in Medical Sciences (ESMS)

Journal homepage: www.edcbmj.ir/en e-ISSN: 2345-5284

Baqiyatallah University of Medical Sciences

Relationship between Self-Efficacy and Academic Motivation in the Operating Room Students

Shima Seneysel bachari[1], Arghavan Afra [1]*, Maryam Ban[1], Fatemeh Darari[1], Shabnam Shahrokhi [1]

[1] *Department of Operating Room, Abadan University of Medical Sciences, Abadan, Iran.*

**Corresponding author: Arghavan Afra, Department of Operating Room, Abadan University of Medical Sciences, Abadan, Iran.*
Email z. Arghavan.Afra@gmail.com

Article Info

Keywords: *Operating Room, Motivation, Self-Efficacy, Khuzestan, Student*

Abstract

Introduction: Self-efficacy affects the way of thinking, feeling, motivation and behavior and is one of the most important components predicting academic achievement. the present study has been designed to evaluate the relationship between self-efficacy and academic motivation of operating room students in Khuzestan province.

Methods: This descriptive-analytic study was conducted on 225 undergraduates operating room in the province of Khuzestan who were selected by stratified random sampling. Data were collected using Academic Motivation Survey and student self-efficacy Survey. The data were analyzed using descriptive and analytical statistics using SPSS 19 software.

Results: The results of data analysis showed that the students' self-efficacy in the operating room in Khuzestan province was above average and the motivation of these students was reported to be very good. Generally, the self-efficacy process of students was rising from the first to the fourth year of study. The motivation for the operating room students in Behbahan, Dezful, and Abadan is more than Ahwaz, and operating room students of Shushtar have the lowest motivation. There was a positive and significant correlation between self-efficacy and all aspects of academic motivation.

Conclusion: The results of data analysis showed that the students' self-efficacy in the operating room in Khuzestan province was above average and the motivation of these students was reported to be very good. Generally, the self-efficacy process of students was rising from the first to the fourth year of study. The motivation for the operating room students in Behbahan, Dezful, and Abadan is more than Ahwaz, and operating room students of Shushtar have the lowest motivation. There was a positive and significant correlation between self-efficacy and all aspects of academic motivation.

Copyright © 2020, Education Strategies in Medical Sciences (ESMS). This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]

مجله راهبردهای آموزش در علوم پزشکی
دوره ۱۴، شماره ۶، ۱۴۰۰
صفحات: ۴۰۵-۴۱۲

ارتباط خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی در دانشجویان اتاق عمل

شیما سنیسل بچاری[۱]، ارغوان افرا*[۱]، مریم بان[۱]، فاطمه دراری[۱]، شبنم شاهرخی[۱]

[۱] *گروه اتاق عمل، دانشگاه علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران*

*نویسنده مسوول: ارغوان افرا، گروه اتاق عمل، دانشگاه علوم پزشکی آبادان، آبادان، ایران. ایمیل: Arghavan.afra@gmail.com

چکیده

مقدمه: خودکارآمدی موجب تاثیرگذاری بر شیوه ی تفکر، احساس، انگیزش و رفتار فرد می گردد و یکی از مهم ترین مؤلفه های پیش بینی کننده پیشرفت تحصیلی است. پژوهش حاضر به منظور بررسی ارتباط میان خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی دانشجویان اتاق عمل استان خوزستان طراحی شده است.

روش‌ها: این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی است که بر روی ۲۲۵ نفر از دانشجویان کارشناسی رشته اتاق عمل در سطح استان خوزستان که به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شده بودند، انجام شد. داده ها با استفاده از پرسشنامه های انگیزش تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان جمع آوری شدند. آنالیز داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۹ و آزمون‌های آمار توصیفی و تحلیلی انجام شد.

یافته‌ها: نتایج حاصل از تحلیل داده‌ها نشان داد که خودکارآمدی دانشجویان اتاق عمل استان خوزستان، بالاتر از حد متوسط است و انگیزه این دانشجویان، در سطح بسیار خوب گزارش شد. به طور کلی روند خودکارآمدی دانشجویان از سال اول تا سال چهارم تحصیل، سیر صعودی داشت. انگیزه دانشجویان اتاق عمل بهبهان، دزفول و آبادان از اهواز بیش‌تر و دانشجویان اتاق عمل شوشتر از کمترین میزان انگیزه برخوردارند. بین خودکارآمدی و تمام ابعاد انگیزش تحصیلی ارتباط مثبت و معنادار یافت شد.

نتیجه‌گیری: : باتوجه به ارتباط مثبت بین خودکارآمدی و انگیزه تحصیلی در دانشجویان کارشناسی اتاق عمل، جهت پیشرفت و موفقیت روزافزون این دانشجویان لازم است برنامه هایی کاربردی توسط مسئولین ذیربط جهت برطرف نمودن کمبوها و نواقص موجود و همچنین زمینه ارتقا به سطوح بالای خودکارامدی و انگیزه تحصیلی در نظر گرفته شود.

واژگان کلیدی: اتاق عمل، انگیزش، خودکارآمدی، خوزستان، دانشجو

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]

مقدمه

منشا تحولات جامعه در تمام دوره‌های مختلف، دانشگاه‌ها هستند و دانشجویان نیز ارکان اصلی دانشگاه را به وجود می-آورند(۱). نیروهای بهداشتی متخصص در رشته‌های مختلف، ارایه دهندگان سطح اول خدمات بهداشتی–درمانی در سطح جامعه می‌باشند. این افراد به عنوان یکی از زیرمجموعه‌های اصلی نظام بهداشتی کشور، بایستی براساس نیازهای واقعی جامعه از نظر کمیت و کیفیت تربیت شوند تا پس از فارغ التحصیل شدن، بتوانند در پست‌های سازمانی مربوط به رشته تحصیلی خود گمارده شوند و با ارائه خدمات مربوط در حیطه وظایف خود به رفع مشکلات جامعه و ارایه خدمات بهداشتی–درمانی بپردازند(۲). خودکارآمدی در واقع عبارتست از باورهای شخص در مورد توانایی‌هایش برای اتخاذ سطوح انتخابی عملکرد که راهنما و شکل دهنده رویدادهای موثر بر زندگی فرد می‌باشد(۳). این باورها موجب تاثیرگذاری بر شیوه‌ی تفکر، احساس، انگیزش یا رفتار فرد نیز می‌گردند. احساس قوی خودکارآمدی موجب بهبود دیدگاه‌های مثبت فردی و مشارکت بهتر فرد در انجام فعالیت‌ها، تنظیم اهداف و تعهدکاری می-گردد(۴). خودکارآمدی، سازه اصلی نظریه شناختی–اجتماعی بندورا (۱۹۹۷) است که به قضاوت اشخاص درباره توانایی خود برای سازماندهی افکار، احساسات و اعمال برای ایجاد نتایج مطلوب اشاره دارد. مطابق با نظریه شناختی– اجتماعی، خودکارآمدی تعیین‌کننده‌ی اصلی در افکار، احساسات و رفتار در موقعیت‌های تنیدگی است(۵). بندورا (۱۹۹۷) بیان کرد که خودکارآمدی پایین، باعث احساس افسردگی و اضطراب می‌شود (۶) و هم‌چنین می‌تواند انگیزه را نابود کند، آرزوها را کم کند، با توانایی‌های شناختی تداخل کرده و تاثیر نامطلوبی بر سلامت جسمانی بگذارد(۷). کاسترو و همکارانش در پژوهشی دریافتند که باور به خودکارآمدی می‌تواند حدود ۷۱ درصد از واریانس شاخص کیفیت زندگی را در افراد پیش بینی کند(۸). افراد دارای خودکارآمدی بالا از لحاظ احساس شایستگی، انگیزش درونی، قدرت انتخاب و تعهد به اهداف و پشتکار در برابر تکالیف چالش برانگیز در سطح بالاتری از افراد دارای خودکارآمدی پایین قرار می‌گیرند(۹). انگیزش و مفاهیم انگیزشی را می‌توان در تار و پود اجتماعی و اهمیت آن را در زندگی فردی و اجتماعی مورد تاکید و تایید قرار دارد و اهمیت آن را در تمام مقاطع تحصیلی می‌توان به وضوح مشاهده کرد(۱۰). به دلیل تأثیر انگیزه پیشرفت در موفقیت دانشجویان در دهه‌های اخیر، روانشناسان درصدد بررسی و شناسایی عوامل مؤثر در انگیزه پیشرفت بوده‌اند. از طرفی انگیزه پیشرفت به عنوان یک عامل مهم در آموزش علوم پزشکی شناسایی شده است، چرا که به دانشجویان کمک می-کند تا به اهداف آموزشی که در واقع عملکرد مناسب حرفه‌ای است دست یابند. اهمیت حرفه‌های پزشکی به علت ماهیت این حرفه‌ها که تأمین سلامت افراد جامعه می‌باشد، نقش انگیزه پیشرفت را بیش‌تر کرده است(۱۱،۱۲،۱۳). انگیزه تحصیلی به عنوان انگیزه‌ای برای تصمیم‌گیری و ادامه تحصیلات دانشگاهی می‌تواند قابل درک باشد(۱۰). ابوترابی و همکاران (۱۳۹۰) طی مطالعه خود دریافتند که انگیزه تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانشجویان رابطه مثبت و معناداری دارد(۱۱). در رشته اتاق عمل با نزدیک شدن به سنین بازنشستگی پرسنل قدیمی و با تجربه، نیاز به پرسنل جدید احساس می‌شود که نسبت به پرسنل قبلی جوان‌تر بوده و از نسلی متفاوت و با تحصیلات بالاتر می-باشند(۱۲). نادری و همکاران سن را به عنوان متغیری مهم در یادگیری ذکر کرده‌اند و وجود ارتباط مثبت بین سن و موفقیت تحصیلی را تایید نموده‌اند(۱۳). مطالعات انجام شده در غرب، بطور گسترده پدیده انگیزش تحصیلی را مورد بررسی قرار داده-اند و طبق بررسی متون صورت گرفته، در کشور ما تاکنون مطالعات انجام شده در ارتباط با رشته اتاق عمل بسیار اندک بوده و پس از سپری شدن چند سال از تغییر این رشته از مقطع کاردانی به کارشناسی تاکنون مطالعاتی بر روی انگیزش تحصیلی دانشجویان کارشناسی اتاق عمل نسبت به رشته تحصیلی شان انجام نشده است، لذا با توجه به شرایط متفاوت اتاق عمل نسبت به سایر رشته‌های درمانی و اهمیت این رشته، پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی دانشجویان کارشناسی اتاق عمل استان خوزستان انجام شده است.

روش‌کار

پژوهش حاضر از نوع توصیفی–تحلیلی است که با هدف بررسی ارتباط خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی دانشجویان کارشناسی اتاق عمل استان خوزستان در سال ۹۶ انجام شد. با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌بندی شده، ۲۲۵ نفر از دانشجویان پسر و دختر رشته کارشناسی اتاق عمل دانشکده-های دارای این رشته در استان خوزستان به عنوان نمونه پژوهش، وارد مطالعه شدند. پس از طبقه‌بندی دانشجویان براساس دانشکده محل تحصیل، با توجه به تعداد دانشجویان در حال تحصیل در هر نیمسال تحصیلی، تعداد نمونه‌های هر طبقه نیز جداگانه برآورد شد. در ابتدا توضیحات لازم به دانشجویان داده شد و به آنان اطمینان خاطر داده شد که نتایج به صورت کلی منتشر خواهند شد. سپس فرم رضایت آگاهانه از دانشجویان اخذ و پرسشنامه انگیزش تحصیلی (Academic : AMS) Motivation Scale و پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان (College Academic Self Efficacy Scale: CASES) جهت تکمیل، در اختیار آنان قرار داده شد.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]

مقیاس انگیزش تحصیلی دانشجویان براساس نظریه خودتنظیمی طراحی شده و سه بعد اصلی انگیزش یعنی انگیزش درونی، انگیزش بیرونی و بی‌انگیزشی را مورد بررسی قرار می‌دهد. این آزمون دارای ۷ زیر مقیاس است که ۳ زیر مقیاس مربوط به بعد انگیزش درونی (دانستن، حرکت در جهت پیشرفت و تجربه محرک)، ۳ زیر مقیاس مربوط به بعد انگیزش بیرونی (همسان کردن، درون فکنی و تنظیم بیرونی) و یک زیر مقیاس مربوط به بعد بی‌انگیزشی است. مقیاس انگیزش تحصیلی دارای ۲۸ عبارت است و ۴ عبارت به هر زیر مقیاس اختصاص دارد. این آزمون یک ابزار خودگزارشی است و آزمودنی باید در یک مقیاس لیکرت ۷ درجه‌ای (از اصلا=۱ تا کاملا= ۷) مشخص سازد که هر یک از عبارت‌های ذکر شده تا چه حد دلیل رفتن وی به دانشگاه هستند. بر اساس تقسیم‌بندی انجام شده برای انگیزش تحصیلی، نمرات بین ۲۸ تا ۷۰ انگیزش تحصیلی ضعیف، نمرات بین ۷۰ تا ۱۱۲ میزان انگیزش تحصیلی در سطح متوسط و نمرات بالای ۱۱۲ میزان انگیزش تحصیلی بسیار خوب در نظر گرفته می‌شود. در نسخه ایرانی این پرسشنامه، میزان آلفای کرونباخ آن حدود ۹۰/. به دست آمده است(۱۴) که نشان دهنده پایایی مناسب و خوب این ابزار برای سنجش میزان خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان می‌باشد.

پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان در سال ۱۹۸۸ توسط اون و فرامن به منظور اندازه‌گیری اعتقادات خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان طراحی شد. این آزمون دارای ۳۲ عبارت است که براساس مقیاس ۵ درجه ای لیکرت سازماندهی شده است. میزان اعتماد دانشجو در ارتباط با یادداشت برداشتن، سوال پرسیدن، توجه در کلاس، استفاده از کامپیوتر و غیره را می‌سنجد(۱۵). براساس مطالعه فولادوند و همکاران(۱۳۸۹) به منظور بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی پرسشنامه خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان، همسانی درونی برای کل آزمون ۰/۹۱ به دست آمد، که نشان دهنده پایایی خوب این ابزار است. هم‌چنین جهت تعیین روایی، تحلیل عامل اکتشافی و تحلیل عامل تاییدی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج تحلیل عامل اکتشافی نشان داد که عبارات بار عاملی بالایی با یک عامل دارند و بر حول یک عامل قرار دارند. نتایج مربوط به تحلیل عامل تاییدی همسو با یافته‌های به دست آمده از تحلیل عامل اکتشافی بود و تمام مسیرهای عبارات، از نظر آماری معنادار بود، بنابراین مدل مورد نظر از پردازش قابل قبول بود(۱۶). جهت آنالیز داده ها از نرم افزار SPSS نسخه ۱۹ و آزمون های آماری توصیفی (فراوانی، میانگین، انحراف معیار) و تحلیلی (ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون) استفاده شد.

نتایج

کل دانشجویان اتاق عمل مورد مطالعه، ۲۲۵ نفر بودند. درصد و فراوانی دانشجویان به تفکیک دانشگاه محل تحصیل، شامل: ۶۶نفر اهواز (۲۹/۳)درصد ، ۴۶نفر آبادان (۲۰/۴) درصد ، ۴۲نفر دزفول (۱۸/۷) درصد ، ۳۲ نفر شوشتر (۱۴/۲) درصد ، ۳۹ نفر بهبهان (۱۷/۳) درصد بود. دانشجویان اتاق عمل براساس سال تحصیلی نیز گروه بندی شدند، که ۶۴ نفر سال اول (۲۸/۴) درصد ، ۷۹ نفر سال دوم (۳۵/۱) درصد ، ۶۵ نفرسال سوم (۲۸/۹) درصد و ۱۷ نفر از آن‌ها سال چهارم (۷/۶) درصد بودند.

میانگین خودکارآمدی پنداری دانشجویان اتاق عمل ۲۲/۳۵ ± ۱۰۵/۰۵ بدست آمد که بالاتر از حد متوسط بود (از نمره ۴۴ تا ۱۵۵). میانگین و انحراف از معیار خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی دانشجویان به تفکیک سال تحصیلی در جدول ۱ بیان شده است.

نتایج حاصل نشان داد که انگیزش تحصیلی دانشجویان اتاق عمل خوزستان، با میانگین ۲۵/۱۵± ۱۳۵/۶۲، بسیار خوب است. توزیع فراوانی سطح انگیزش تحصیلی دانشجویان اتاق عمل در جدول ۲ بیان شده است.

جدول ۱. میانگین و انحراف از معیار خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی دانشجویان به تفکیک سال تحصیلی

سال تحصیل	خودکارآمدی / انگیزش تحصیلی	میانگین	انحراف از معیار
سال اول	خودکارآمدی	۱۰۵/۲۶	۲۲/۹۷
	انگیزش تحصیلی	۱۳۵/۶۰	۲۴/۴۰
سال دوم	خودکارآمدی	۱۰۰/۸۳	۲۲/۹۰
	انگیزش تحصیلی	۱۳۳/۰۷	۲۶/۲۰
سال سوم	خودکارآمدی	۱۰۷/۲۳	۲۱/۳۷
	انگیزش تحصیلی	۱۳۹/۱۲	۲۵/۳۲
سال چهارم	خودکارآمدی	۱۱۵/۵۸	۱۷/۵۲
	انگیزش تحصیلی	۱۳۴/۱۷	۲۲/۶۹

جدول۲. توزیع فراوانی سطح انگیزش تحصیلی دانشجویان اتاق عمل

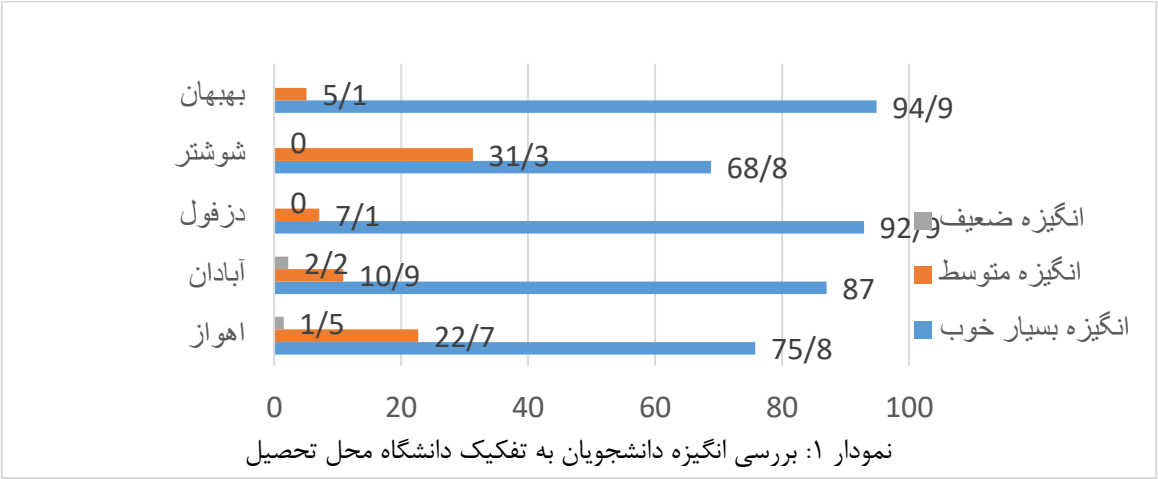
انگیزش	فراوانی	درصد
ضعیف	۲	۰/۹

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]

متوسط	۳۵	۱۵/۶
بسیار خوب	۱۸۸	۸۳/۶
کل	۲۲۵	۱۰۰

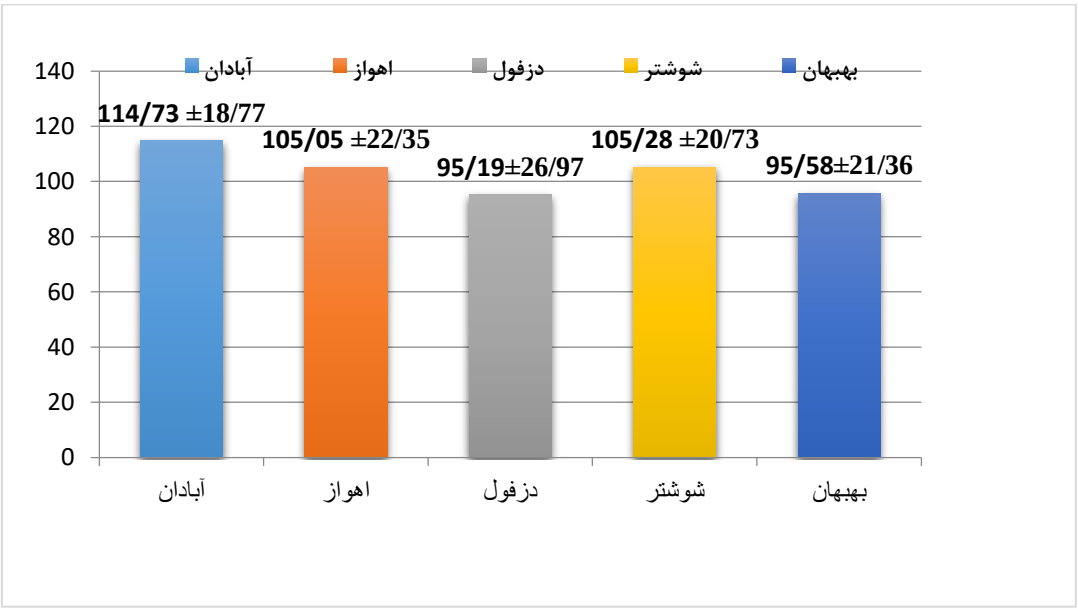
نمودار ۱ و ۲ به ترتیب میانگین و انحراف معیار انگیزه و خودکارامدی دانشجویان با توجه به دانشگاه محل تحصیل در استان خوزستان را نشان می دهد.

در بررسی ارتباط بین خودکارآمدی و ابعاد انگیزش (درونی، بیرونی، بی انگیزشی) در دانشجویان اتاق عمل استان خوزستان یافته ها ارتباط مثبت و معنی دار را نشان داد(P value< 0/05). همچنین جهت بررسی ارتباط بین خود کارآمدی و زیر مقیاس‌های انگیزش درونی و انگیزش بیرونی ، از آزمون تحلیل همبستگی پیرسون، استفاده شد که ارتباط مثبت و معناداری یافت شد P (value< 0/05). جدول ۳ نشان دهنده ارتباط بین خودکارآمدی و خرده مقیاس‌های انگیزش است.

نمودار ۱: بررسی انگیزه دانشجویان به تفکیک دانشگاه محل تحصیل

نمودار ۱. بررسی انگیزه دانشجویان به تفکیک دانشگاه محل تحصیل

نمودار ۲. میانگین و انحراف معیار خودکارآمدی دانشجویان اتاق عمل استان خوزستان به تفکیک شهر

جدول۳. ارتباط بین خودکارآمدی و خرده مقیاس‌های انگیزش

خودکارآمدی / خرده مقیاس های انگیزش	خودکارآمدی	
	ضریب همبستگی	معنی داری
انگیزش درونی (دانستن)	۰/۸۴۳	۰/۰۰۰
انگیزش درونی (حرکت در جهت پیشرفت)	۰/۸۴۷	۰/۰۰۰
انگیزش درونی (تجربه محرک)	۰/۸۴۳	۰/۰۰۰

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]

انگیزش بیرونی (همسان کردن)	۰/۸۱۰	۰/۰۰۰
انگیزش بیرونی (درون‌فکنی)	۰/۸۰۳	۰/۰۰۰
بی انگیزشی	۰/۱۷۴	۰/۰۰۹

جهت بررسی ارتباط بین خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون، ارتباط مثبت و معناداری در سال‌های اول و دوم تحصیلی مشاهده شد (P Value< 0/05). جدول ۴ ارتباط بین خودکارآمدی و اشتیاق تحصیلی در تمام سال های تحصیل را نشان می دهد.

جدول ۴. ارتباط بین خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی به تفکیک سال های تحصیل

سال تحصیلی	ضریب همبستگی	معنی داری
سال اول	۰/۲۹۰	۰/۰۲۰
سال دوم	۰/۲۵۹	۰/۰۲۱
سال سوم	۰/۰۹۸	۰/۴۳۸
سال چهارم	۰/۰۰۷	۰/۹۷۹

بحث

با توجه به اینکه خودکارآمدی یکی از مهم‌ترین و قوی‌ترین مؤلفه‌های پیش‌بینی کننده برای پیشرفت تحصیلی است و به دلیل تأثیر انگیزه پیشرفت در موفقیت دانشجویان در دهه‌های اخیر، پژوهش حاضر به منظور بررسی ارتباط میان خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی دانشجویان اتاق عمل استان خوزستان طراحی شده است.

باتوجه به نتایج مطالعه حاضر، خودکارآمدی دانشجویان اتاق عمل استان خوزستان بالاتر از حد متوسط، گزارش شده است. در صورتی که فولادوند و همکاران در مطالعه خود، نمره میانگین خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان مورد بررسی را پایین‌تر از حد میانگین ذکر کرده‌اند(۱۶) که با یافته‌های مطالعه حاضر مغایرت دارد. که می‌توان این مغایرت را به علت تفاوت در جامعه مورد پژوهش و شرایط موجود در آن دانشگاه دانست. وهابی و همکاران (۱۳۹۶) طی مطالعه خود، نمره خودکارآمدی تحصیلی دانشجویان را بالاتر از حد متوسط گزارش کرده‌اند(۱۷). در مطالعه اصغری و همکاران (۱۳۹۲) روی جمعی از دانشجویان دانشگاه خوارزمی، میانگین نمره خودکارآمدی دانشجویان را از صد نمره، ۶۶ بیان نموده‌اند(۱۸). که با یافته‌های مطالعه حاضر هم‌خوانی دارد. سطوح بالای خودکارآمدی تحصیلی منجر به میانگین نمرات بالاتر و پایداری برای تکمیل تکالیف می‌شود، درنتیجه دانشجویانی که خودکارآمدی تحصیلی بالاتری دارند، سازگاری تحصیلی بهتری دارند. پرتو و بشارت (۲۰۱۱) در پژوهش خود نشان دادند که باورهای خودکارآمدی، تاثیرات گسترده‌ای بر سلامت روان و توانایی حل مسئله در نوجوانان دارد(۱۹). کارشکی و پاک مهر(۱۳۹۰)، در پژوهشی که به منظور بررسی رابطه باورهای خودکارآمدی، فراشناختی و تفکر انتقادی با سلامت روان دانشجویان علوم پزشکی انجام دادند، دریافتند که سلامت روان در دانشجویان، با تفکر انتقادی و باورهای خودکارآمدی در ارتباط است(۲۰). به نظر می‌رسد با توجه به اینکه دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی ارتباط بیشتری با بیماران و همراهان آنها دارند و واحدهای کارآموزی و کارآموزی در عرصه را در بیمارستان ها و مراکز درمانی به صورت عملی و تحت نظارت مربی و یا به صورت مستقل می گذرانند، لذا باور خودکارآمدی در آن‌ها ارتقاء یافته و به تبع آن دارای نمره خودکارآمدی تحصیلی بهتری نسبت به سایر رشته‌های دانشگاهی هستند.

نتایج حاصل از این مطالعه نشان داد که انگیزش تحصیلی دانشجویان اتاق عمل استان خوزستان، بسیار خوب است. مطالعه یوسفی و همکاران در شهر اصفهان نشان داد که نمره کل انگیزه تحصیلی دانشجویان نسبتا خوب بوده است(۲۱) و روحی و همکاران طی مطالعه خود نشان دادند که ۵۳/۳ درصد از دانشجویان از نظر انگیزه تحصیلی نمره بالاتر از میانگین را داشتند(۲۲) که مطالعه بحرانی و همکاران نیز این یافته را تایید می‌کند(۲۳). انگیزه بالای دانشجویان اتاق عمل خوزستان به دلیل خودکارآمدی بالا، نبود و یا کم بودن سیستم‌های رزیدنتی در شهرهای این استان است. که در نتیجه به دلیل خودکارآمدی بالا و افزایش کارهای سپرده به دانشجویان، انگیزه آنان جهت تلاش، یادگیری و پیشرفت افزایش می‌یابد.

به طور کلی در مطالعه حاضر با افزایش سال‌های تحصیلی، روند انگیزش دانشجویان اتاق عمل استان خوزستان، سیر صعودی داشته است که با مطالعات روحی و همکاران (۲۲)، بحرانی و همکاران (۲۳) و Alderman و همکاران (۲۴) هم-خوانی ندارد. که ممکن است بخاطر تفاوت جامعه آماری و افزایش درک از رشته اتاق عمل در طول سال‌های تحصیلی باشد که با افزایش این درک از رشته و آینده شغلی، انگیزه دانشجویان جهت پیشرفت در این رشته نیز افزایش پیدا می‌کند. بنابراین جهت افزایش هرچه بیش‌تر انگیزه تحصیلی دانشجویان، باید برنامه‌هایی متناسب با علایق دانشجویان در این رشته را مهیا نمود و در جهت رفع کمبود امکانات موردنیاز دانشجویان تلاش نمود.

در مطالعه حاضر انگیزه دانشجویان رشته اتاق عمل بهبهان، دزفول و آبادان از اهواز بیش‌تر است که این یافته می‌تواند ناشی از عدم آموزش رزیدنتی، افزایش آزادی انجام کار توسط

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]

دانشجویان و در نتیجه پررنگ تر شدن نقش آنها شود که در نهایت سبب افزایش انگیزه می‌گردد. انگیزه دانشجویان اتاق عمل شوشتر از سایر دانشجویان اتاق عمل شهرهای استان خوزستان کم‌تر است که ممکن است به دلیل سابقه کم آموزش در این دانشکده و عدم استقلال آن و یا کمبود امکانات و تجهیزات کافی و همچنین عدم وجود عمل های فوق تخصصی در این شهر باشد.

به طور کلی نتایج تحلیل همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که بین خودکارآمدی و انگیزش تحصیلی (تمام خرده مقیاس-های انگیزش تحصیلی) رابطه‌ای مثبت و معنادار برقرار است به این معنا که با افزایش خودکارآمدی، پیشرفت تحصیلی دانشجویان افزایش می‌یابد. Walker و همکاران در مطالعه خود نشان دادند، خودکارآمدی با انگیزه پیشرفت دانش آموزان پیش دانشگاهی ارتباط معنادار دارد (۲۵). یافته‌های مهدوی و همکارانش نیز بر ارتباط مثبت و معنادار بین خودکارآمدی و عملکرد دلالت دارد(۲۶) که با مطالعه حاضر هم‌خوانی دارد. یافته‌های مطالعه حاضر در خصوص ارتباط خودکارآمدی و انگیزه تحصیلی با یافته‌های مطالعه Bjorn و نادری همسو می‌باشد (۲۸،۲۷). که می‌توان نتیجه گرفت با اعمال برنامه‌های تربیتی و ارتقاء خودکارآمدی، می‌توان انگیزه تحصیلی را افزایش داد و منجر به پیشرفت روزافزون دانشجویان در عرصه علم و دانش شد. Brewer و همکارانش نیز نقش اثرگذار خودکارآمدی در افزایش میزان انگیزه تحصیلی دانش آموزان را تایید نموده‌اند (۲۹). در نتیجه باورهای مبنی بر توانایی فردی و خودباوری برای انجام کارها منجر به تقویت جنبه درونی انگیزش، در فرد تقویت می‌شود. زیرا افراد دارای خودکارآمدی بالا، اعتماد بیش‌تری به موفقیت عملکرد خود دارند.

در مجموع مسؤلین و اساتید باید توجه داشته باشند که شرایط لازم مانند امکانات مناسب در سطح دانشگاه برای کلیه دانشجویان را به منظور ارتقا سطح انگیزش و خودکارامدی و به دنبال آن پیشرفت تحصیلی دانشجویان فراهم کنند. از نقاط قوت این مطالعه می توان به مشارکت تمامی گروه های تکنولوژی اتاق عمل در استان خوزستان اشاره کرد. زمان تکمیل پرسشنامه ها نیز می تواند به عنوان یکی از محدودیت های این پژوهش در نظر گرفته شود. احتمال داده می شود که پاسخ به پرسشنامه ها در زمان برگزاری آزمون های پایان ترم بر روی پاسخ دانشجویان تاثیر داشته باشد. لازم به ذکر است که یافته-های این پژوهش را نمی‌توان به دانشجویان اتاق عمل سایر شهرها تعمیم داد. جهت تعمیم یافته‌ها، انجام پژوهش‌هایی درخصوص خودکارآمدی تحصیلی و انگیزه پیشرفت و عوامل مؤثر بر آن به صورت مقایسه‌ای در میان دانشجویان اتاق عمل در سایر استان‌ها پیشنهاد می‌گردد.

نتیجه گیری

باتوجه به اینکه خودکارآمدی دانشجویان اتاق عمل استان خوزستان، بالاتر از حد متوسط گزارش شده و انگیزه بسیار خوبی نیز دارند، هم‌چنین بین خودکارآمدی دانشجویان و انگیزه تحصیلی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد، بنابراین هرقدر خودکارآمدی و خودباوری دانشجویان بیش‌تر باشد، توانایی شخصی، ارزیابی‌های مثبت از خود، انگیزه و پیشرفت در عرصه علم و دانش، بیش‌تر شده و در نهایت منجر به موفقیت در رشته تحصیلی و موقعیت شغلی بهتر خواهد شد. لذا جهت پیشرفت و موفقیت روزافزون دانشجویان اتاق عمل این استان، لازم است برنامه‌هایی کاربردی جهت افزایش میزان خودکارآمدی و انگیزه، توسط مسئولین ذیربط تدارک دیده شود. و هم‌چنین کمبودها و نواقص موجود که منجر به کاهش انگیزه و خودکارآمدی شده‌اند را نیز برطرف نمود.

ملاحظات اخلاقی

مقاله حاضر حاصل طرح تحقیقاتی میباشد که در کمیته اخلاق معاونت تحقیقات و فنآوری دانشگاه علوم پزشکی آبادان با کد اخلاق IR.ABADANUMS.REC.1395-152ثبت گردیده است.

تضاد منافع

بدینوسیله نویسندگان تصریح می نمایند که هیچ گونه تضاد منافعی در خصوص پژوهش حاضر وجود ندارد.

سپاسگزاری

از معاونت های تحقیقات و فناوری دانشگاه‌های علوم پزشکی استان خوزستان، تمامی دانشجویان و همکارانی که ما را در این طرح یاری نمودند، کمال تشکر را داریم.

منابع

1. Rejali, M, Mostajeran, M, Lotfi, M, Health student attitude towards their field of study and future career in health faculty of Isfahan University of Medical Sciences, Journal of Health System, 2008; 1(6): 106-115. [Persian]
2. Reza Khani Moghadam, Hamed, et al. "Attitudes of environmental and occupational health students toward their field of study and future career in Ardabil University of Medical Sciences." *Biannual Journal of Medical Education Education Development Center (edc) Babol University of Medical Sciences* (2016);4(2): 47-52.
3. Caprara GV, Steca P, Gerbino M, Pacielloi M, Vecchio GM. Looking for adolescents' wellbeing: self-efficacy beliefs as determinants of positive thinking and happiness. *Epidemiol Psichiatr Soc*, 2006; 15(1): 30-43.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]

4. Strobel M, Tumasjan A, Sporrle M. Be yourself, believe in yourself, and be happy: selfefficacy as a mediator between personality factors and subjective well-being. *Scand J Psychol*, 2011; 52(1): 43-48.
5. Turner JA, Eresk M, Kemp C. Self-efficacy for managing pain is associated with disability, depression, and pain coping among retirement community residents with chronic pain. The Journal of Pain, 2005; 6: 471-479.
6. Muris, P. Relationships between self-efficacy and symptoms of anxiety disorders and depression in a normal adolescent sample. Personality and Individual Differences, 2002; 32: 337-348.
7. Miller, William R., and Stephen Rollnick. Motivational interviewing: Helping people change. Guilford press, 2012. Castro E, Ponciano C, Meneghetti B. Quality of life, self-efficacy, and psychological wellbeing in Brazilian adults with cancer: a longitudinal study. Psychology, 2012; 3: 304- 309.
8. Kamali Zarch M, Kadivar P, Ghazi Tabatabaei M, Kiamanesh AR. [The role of informational sources of self- efficacy and personal qualities on mathematics self - efficacy and mathematics performance]. Journal of psychology and education, 2006; 36(1-2): 185-206. [Persian]
9. BANG, Kyung Sook, et al. Professional values in Korean undergraduate nursing students. Nurse education today, 2011, 31.1: 72-75.
10. Bekirogullari Z. Elements in student's motivation in Technology education. Procedia- Social and Behavioral Sciences, 2011; 29: 1161–1168
11. Abootorabi R. How I could improve academic motivation of my students in an industrial high school. Procedia -Social and Behavioral sciences, 2011; 15: 571-575. [Persian]
12. Jamali M, Noroozi A, Tahmasebi R. Factors Affecting Academic Self-Efficacy, and its Association with Academic Achievement among Students of Bushehr University Medical Sciences 2012-13. Iranian Journal of Medical Education, 2013; 13(8): 629-641. [Persian]
13. Naderi H, Abdollah R, Aizan HT, Sharir J, Kumar V. creativity, age, and gender as predictor of academic achievement among undergraduate students. Journal of American Science. 2009; 5(5): 101-112. [Persian]
14. Fuladvand KH، Besharat H، SHahrarya M، Heshmati R. Check features Measurement of Self-Efficacy Questionnaire. journal of psychological science, 2010 summer; 9(34): 153-168. [Persian]
15. Mohammad Rezaii A, Seirii H, Rashidi F. Psychometric properties of Pintrich and De Groot Educational Self-Efficacy Beliefs Scale. PSYCHOMETRY. 2017 Mar 21;5(20):145-75.
16. Fooladvand Kh, Farzad V, Shahraray M, Sangari AA. Role of Social Support, Academic Stress and Academic Self-Efficacy on Mental and Physical Health. Contemporary Psychology, 2006; 4(2): 81-94. [Persian]
17. Vahabi B, Vahabi A, Sayyad A, Sayyadi M, Roshani D, Hajisahne SH. The status of academic self-efficacy in the students at Kurdistan University of Medical Sciences and Islamic Azad University, Sanandaj Branch, 2015-16. Scientific Journal of Nursing, Midwifery and Paramedical Faculty, 2017 Summer; 3(1): 44-50.
18. Asghari F, Saadat S, Atefi Karajvandani S, Janalizadeh Kokaneh S. The Relationship between Academic Self-Efficacy and Psychological Well-Being, Family Cohesion, and Spiritual Health among Students of Kharazmi University. Iranian Journal of Medical Education, 2014; 14(7): 581-593. [Persian]
19. Parto M, Besharat MA. The Direct and Indirect Effects of Self- Efficacy and Problem Solving on Mental Health in Adolescents: Assessing the Role of Coping Strategies as Mediating Mechanism. Procedia – Social and Behavioral Sciences, 2011; 30(1): 639-643.
20. Kareshki H, Pakmehr H. The Relationship Between Self-Efficacy Beliefs, Meta-Cognitive and Critical Thinking with Mental Health in Medical Sciences Students. Hakim, 2011; 14(3): 180-187. [Persian]
21. Yousefi A, Ghassemi G, Firouznia S. The Relationship between Academic Motivation and Academic Achievement in Medical Students of Isfahan University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education, 2009 Spr; 9(1): 79-84. [Persian]
22. Roohi GH, Asayesh H. Students' Academic Motivation in Golestan University of Medical Sciences. Iranian Journal of Medical Education, 2012; 12(2): 152-159. [Persian]
23. Bahrani M. [A Study of Secondary Students' Academic Motivation and The Predictive Factors]. Journal of Social Sciences & Humanities of Shiraz University, 2005; 22(4): 104-115. [Persian]
24. Alderman MK. Motivation for achievement: Possibilities for teaching and learning. Routledge; 2013 May 13.
25. Walker CO, Greene BA, Mansell RA. Identification with academics, intrinsic/extrinsic motivation, and self-efficacy as predictors of cognitive engagement. Learning and Individual Differences, 2006; 16(1): 1-12.
26. Mahdi, Tengku Sepora Tengku, and Sepideh Moghaddas Jafari. "Motivation, its types, and its impacts in language learning." *International Journal of Business and Social Science*, 2012; 24(3): 230-235.
27. Naderi H, Abdollah R, Aizan HT, Sharir J, Kumar V. creativity, age, and gender as predictor of academic achievement among undergraduate students. Journal of American Science, 2009; 5(5): 101-112.
28. Björn, Piia Maria, and Minna Kyttälä. "Family structure and academic skills among Finnish adolescents." European journal of psychology of education 26.4 (2011): 465-477.
29. Brewer EW, Burgess DN. Professor's role in motivating students to attend class. Journal of Industrial Teacher Education, 2005; 42(23): 23-47.

[Downloaded from edcbmj.ir on 2026-11-11]